

ἐκείνοι καὶ σεμνοὶ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης ἱεροφάνται· ἐν τοῖς Γυμνασίοις Ἀθηνῶν ὁ Γενναῖδιος, ὁ Λεόντιος Ἀναστασιάδης, ὁ Χορτακῆς, ὁ Ψάρας, ὁ Βάρδας, ἐν δὲ τῷ Πανεπιστημίῳ ὁ Ἀσώπιος, ὁ Φίλιππος Ἰωάννου, ὁ Μανούσης, ὁ Βαμβας, ὁ Φαρμακίδης ὁ Κοντογόνης, διδάσκαλοι τοῦ Γένους ἔχοντες βαθεῖαν τὴν συναίσθησιν τοῦ καθήκοντος, ἐπιβάλλοντες τὸν σεβασμὸν τοῖς ἡμιληταῖς διὰ τοῦ σεμνοῦ ἡθους των, παρέχοντες διὰ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς φιλοπατρίας των ζηλωτὸν παράδειγμα εἰς τοὺς νέους, διδάσκοντες αὐτοὺς σὺν τῇ ἐπιστήμῃ ὑψηλὰ διδάγματα περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ ἀν-

θρώπου καὶ τοῦ πολίτου. Τῶν ἀρχαίων ἐκείνων ἀνδρῶν ὑπῆρξεν ἐταῖρος ἐν ἐπιστήμῃ καὶ ἀρετῇ ὁ Ἰωάννης Σοῦτσος, καὶ εὐλόγως δύναται νὰ κληθῇ ὁ τελευταῖος τῶν διδασκάλων τοῦ Γένους. Ὁ βίος αὐτοῦ ἔσται φάρος τηλαυγῆς φωτίζων τὰς διανοίας καὶ θερμαίνων τὰς ψυχὰς διδασκων τοὺς ἐπιγενομένους τὸν ἔρωτα τῆς ἐπιστήμης, τὴν ἀνυπόκριτον φιλοπατρίαν, τὴν ἀγάπην τῆς κοινωνίας, τὴν καταφρόνησιν τῶν ὕλικῶν συμφερόντων καὶ τῆς κενοδοξίας. Τοιοῦτον ἄρα ἄνδρα δικαίως ἐβρήκην ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν καὶ σύμπασα ἡ Ἑλλάς.

X. ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια τῆς σ. 202

Ἀνεκρίνωσα ἀμέσως τὴν παρατήρησίν μου εἰς τὴν ἀδελφήν μου· κυττάζει καὶ αὐτὴ πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐστίας καὶ βλέπει τὴν αὐτὴν ὄψασιν. Ἀναγνωρίζει καὶ αὐτὴ ἐπίσης τὸν θεῖόν μας ἀρχιπρεσβύτερον. Ἀπερίγραπτος φόβος μᾶς κατέλαβε τότε καὶ ἤρχισαμεν νὰ κρυγάζωμεν «βοήθεια!» πάσῃ δυνάμει. Ὁ πατὴρ μας ὅστις ἔκοιματο εἰς τὸν παρκαείμενον θαλάμον ἀφυπνισθεὶς ἐκ τῶν σπαρκατικῶν κρυγῶν ἠγέρθη μετὰ σπουδῆς ἐκ τῆς κλίνης του καὶ προσῆλθε κρατῶν κηρίον ἀνὰ χεῖρας. Τὸ φαντασμα εἶχε γείνει ἔφαντον· οὐδένα ἐβλέπομεν πλέον ἐντός τοῦ θαλάμου. Τὴν ἐπαύριον ἐμάθομεν ὅτι ὁ θεὸς μας ἀρχιπρεσβύτερος εἶχεν ἀποθάνει τὴν προηγούμενην ἑσπέραν».

Ἐτερον γεγονός ἀναφερόμενον παρὰ τοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ τοῦ Αὐγουστου Κόντ, ἀναγόμενον δὲ εἰς τὴν ἐν Ῥίῳ Ἰανείρῳ διχμονήν του.

Ἦτο τὸ ἔτος 1858· καθ' ὅλην τὴν γαλλικὴν παροικίαν τῆς εἰρημένης πρωτευούσης ἐγένετο ἀκόμη λόγος περὶ παραδόξου τινὸς ἐμφανίσεως, ἣτις ἔσχε χώραν πρό τινων ἐτῶν. Οἰκογένειά τις ἐξ Ἀλσατίας συγκειμένη ἐκ τοῦ συζύγου, τῆς συζύγου καὶ ἐνὸς κορασίου μικρᾶς ἡλικίας μετέβαινε δι' ἰστιοφόρου πλοίου εἰς Ῥίον Ἰανείρον πρὸς συνάντησιν συμπατριωτῶν αὐτῆς ἐγκατεστημένων ἤδη ἐκεῖ. Ὁ πλοῦς ἦτο μακρὸς, ἡ δὲ γυνὴ ἐνόσησε κατ' αὐτόν, στερουμένη δὲ περιποιήσεως καὶ τροφῆς καταλλήλου ἀπέβισε πρὸ τοῦ καταπλου. Τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου τῆς περιπεσοῦσα εἰς λιποθυμίαν ἔμεινεν ἐπὶ ἀρετὴν ὥραν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει, ὅτε δὲ ἀνέκτησε τὰς αἰσθήσεις τῆς εἶπε πρὸς τὸν παραμένοντα πλησίον τῆς συζυγὸς τῆς: «Ἀποθνήσκω εὐχαριστημένη, διότι τώρα εἰμαι ἡσυχος ὡς πρὸς τὴν τύχην τοῦ τέκνου μου. Ἐπιστρέφω ἐκ Ῥίου Ἰανείρου, ὅπου ἀνεῦρον τὴν ὁδὸν καὶ τὴν οἰκίαν

ἐνθα κατοικεῖ ὁ φίλος μας Φρίτς ὁ ξυλουργός. Εὗρίσκετο εἰς τὴν θύραν, τοῦ παρουσίασα τὴν μικρὰν· εἰμαι βεβαία ὅτι ἅμα τῇ ἀφίξει σου θὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ καὶ θὰ μεριμνήσῃ περὶ αὐτῆς.» Ὁ σύζυγος ἐξεπλάγη ἐκ τῆς διηγήσεως ταύτης, ἀλλὰ χωρὶς ν' ἀποδώσῃ εἰς αὐτὴν πολλὴν σημασίαν. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ὁ Ἀλσατὸς Φρίτς ὁ ξυλουργός, ὃν προανέφερα, εὗρισκόμενος παρὰ τὴν θύραν τῆς οἰκίας ἐνθα κατῴκει ἐν τῇ ὁδοῦ μίαν συμπατριώτιδά του κρατομένην ἐκ τῆς ὁδοῦ μίαν συμπατριώτιδά του κρατοῦσαν εἰς τὰς ἀγκάλας μικρὸν κοράσιον. Ἡ γυνὴ ἐφαίνετο βλέπουσα αὐτὸν μὲ βλέμμα ἱκετευτικὸν καὶ παρουσιάζουσα πρὸς αὐτὸν τὸ παιδίον ὅπερ ἐβάσταζεν. Ἡ μορφή τῆς καίπερ ἰσχυρότατη, ἐνθούμιζεν ὅμως τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς Λάττας, συζύγου τοῦ φίλου καὶ συμπατριώτου του Σμιδτ. Ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου τῆς καὶ τὸ παράδοξον βαδισμὸς τῆς ὅπερ ἐφαίνετο μᾶλλον φαντασματος ἢ ἀνθρώπου ζῶντος ἐνεποίησε ζωηράν ἐντύπωσιν εἰς τὸν Φρίτς. Θέλων νὰ βεβαιωθῇ ὅτι δὲν ἦτο θῦμα πλάνης προσεκάλεσεν ἓνα τῶν ἐργατῶν τοῦ ἐργαζόμενον κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, ὅστις ἦτο ἐπίσης Ἀλσατὸς καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέρους.

— Κυττάζε, εἶπεν αὐτῷ, δὲν βλέπεις νὰ διέρχεται ἀπὸ τὸν δρόμον μία γυνή, ἡ ὁποία κρατεῖ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἓνα παιδί; Δὲν σοῦ φαίνεται ὅτι ὁμοιάζει μὲ τὴν Λάτταν, τὴν σύζυγον τοῦ συμπατριώτου μας Σμιδτ;

— Δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς εἶπω, διότι δὲν τὴν διακρίνω καλά, ἀπήντησεν ὁ ἐργάτης.

Ὁ Φρίτς οὐδὲν ἄλλο εἶπεν· ἀλλὰ τὰ διάφορα περιστατικὰ τῆς ἐμφανίσεως ταύτης, τῆς πραγματικῆς ἢ φανταστικῆς ἐνεχαράχθησαν βαθεῶς εἰς τὸ πνεῦμά του, ἰδίως ἡ ὥρα καὶ ἡ ἡμέρα. Μετὰ τινα καιρὸν εἶδε προσερχόμενον τὸν συμ-

πατριώτην του Σμιδτ φέροντα εἰς τὰς ἀγκάλας μικρὸν κοράσιον. Τότε ἀνεμνήσθη τῆς ἐπισκέψεως τῆς Γάττας καὶ πρὶν ἢ ὁ Σμιδτ ἀνοίξῃ τὸ στόμα εἶπεν αὐτῷ:

— Καϋμένη φίλε μου, γνωρίζω τὰ πάντα· ἡ σύζυγός σου ἀπέθανε κατὰ τὸν διάπλουον καὶ πρὶν ἀποθάνῃ ἤλθε καὶ μοῦ ἐπαρουσίασε τὴν μικράν σου κόρην διὰ νὰ φροντίσω περὶ αὐτῆς. Ἰδοὺ ἡ ἡμερομηνία καὶ ἡ ὥρα.

Ἦτο ἀκριβῶς ἡ ἡμέρα καὶ ἡ στιγμή ἡ σημειωθείσα ὑπὸ τοῦ Σμιδτ ἐπὶ τοῦ πλοίου.

Εἰς τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ περὶ τῶν φαινομένων τῆς Μαγείας, δημοσιευθὲν κατὰ τὸ 1864 ὁ Γκουζενώ δὲ Μουσῶ ἀναφέρει τὸ ἐπόμενον γεγονός, πιστοποιῶν τὴν ἀπόλυτον αὐτοῦ ἀλήθειαν.

Ὁ σὲρ Ροβέρτος Βρούς, καταγόμενος ἐκ τῆς ὁμωνύμου ἐνδόξου σκωτικῆς οἰκογενείας ὑπηρετεῖ ὡς ὑποπλοίαρχος ἐπὶ τινος πλοίου. Μιᾶ τῶν ἡμερῶν ἐνῶ ἔπλεε πρὸς τὴν Νέαν Γῆν καὶ κατεγίνετο εἰς ὑπολογισμούς, ἐνόμισεν ὅτι εἶδε τὸν πλοίαρχόν του καθήμενον πρὸ τοῦ ἀναλογίου του, παρατηρήσας ὁμῶς μετὰ προσοχῆς, εἶδεν ὅτι ἐκεῖνος ὃν ἔβλεπεν ἦτο ξένος, οὐ τὸ βλέμμα ψυχρῶς προσηλωμένον ἐπ' αὐτοῦ τὸν ἐξέπληξεν. Ὁ πλοίαρχος παρ' ᾧ ἀνῆλθεν, εἶδε τὴν ἐκπληξίν του καὶ τὸν ἠρώτησεν τί τὸ αἴτιον ταύτης.

— Ἀλλὰ τότε ποῖος εἶνε πρὸ τοῦ ἀναλογίου σου;

— Κανείς.

— Ὅχι, εἶνε κάποιος· μήπως εἶνε κανεὶς ξένος; ἀλλὰ πῶς;...

— Ὁνειρεύεσαι ἢ μὲ περιπαίζεις;...

— Καθόλου· καταβῆτε κάτω νὰ τὸν ἰδῆτε.

Κατέρχονται, ἀλλ' οὐδένα βλέπουν· καθήμενον πρὸ τοῦ ἀναλογίου.

Ἐρεύνησαν πανταχοῦ εἰς τὸ πλοῖον, ἀλλ' οὐδένα ξένον ἀνεύρον.

— Ἐν τούτοις ἐκεῖνος τὸν ὑποῖον εἶδα ἐγὼ ἔγραφεν εἰς τὴν πλάκα σου θὰ εἶνε ἀκόμη τὸ γράψιμόν του, εἶπεν ὁ Βρούς.

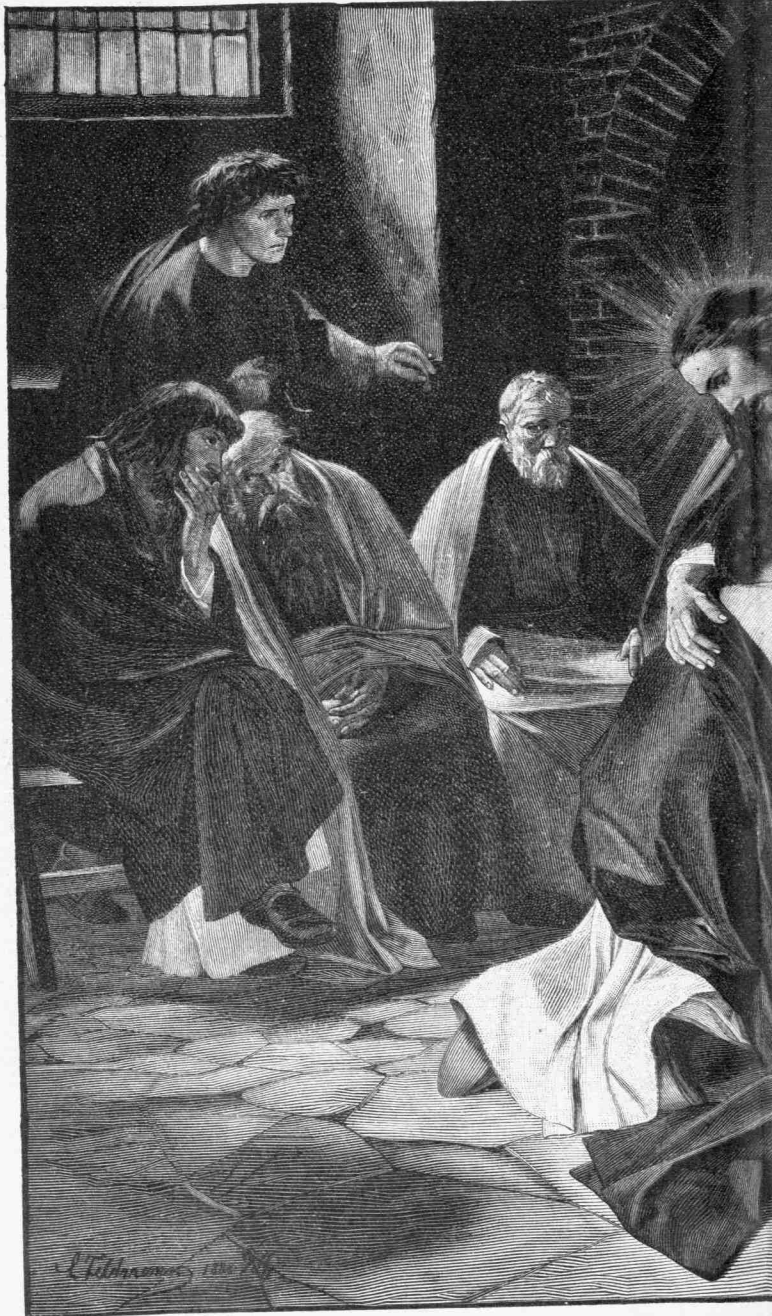
Παρετήρησαν εἰς τὴν πλάκα καὶ εὗρον γεγραμμένας τὰς ἐξῆς λέξεις: «Steer to the north-west» ἥτοι «κυβέρνα πρὸς βορειοδυτικὴν διεύθυνσιν.»

— Ἀλλ' αὐτὸ τὸ γράψιμον εἶνε ἰδικόν σου ἢ κανὸς τῶν ἐν τῷ πλοίῳ;

— Ὅχι.

Ἐκαστος παρεκλήθη νὰ γράψῃ τὴν αὐτὴν φράσιν καὶ οὐδεμία γραφὴ ὁμοίαζε πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς πλακῆς.

— Ἐστω ἅς ὑπακούσωμεν εἰς τὴν παραγγελίαν τῶν λέξεων αὐτῶν· κυβερνᾶτε τὸ πλοῖον πρὸς βορειοδυτικὴν διεύθυνσιν· ὁ ἄνεμος εἶνε καλὸς καὶ μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἐπιχειρήσωμεν αὐτὸ τὸ πείραμα.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΜΟΥ Κ
Εἰκὼν Α.

Μετὰ τρεῖς περίπου ὥρας ὁ σκοπὸς ἀνήγγειλεν ὅτι προσήγγιζον εἰς ὅρος τι ἐκ πλωτοῦ πάγου, ἐφ' οὗ ἔβλεπε προσκεκολλημένον πλοῖόν τι κατεστραμμένον, πλήρες ἐπιβατῶν ὅπερ, ὡς ἐγνώσθη κατόπιν προήρχετο ἐκ Κουεβέκας καὶ διευθύνετο εἰς Λιβερπούλην· οἱ ἐπιβάται αὐτοῦ μετῆνέχθησαν διὰ λέμβου ἐπὶ τοῦ πλοίου τοῦ Βρούς.

Καθ' ἣν στιγμὴν εἰς τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν ἀνήρχετο εἰς τὸ διασῶσαν αὐτοὺς πλοῖον, ὁ Βρούς ἀνεσκίρτησε καὶ ὠπισθοδρόμησε σφόδρα συγκεκινημένος. Ἀνεγνώρισε τὸν ξένον, ὃν εἶχεν ἴδει χαράσσοντα τὰς λέξεις

Υ ΚΑΙ Ο ΘΕΟΣ ΜΟΥ (Ἰωάν. Κ', 29)

A. Φελλόμαν

ἐπὶ τῆς πλακός. Ἀνέφερεν εἰς τὸν πλοίαρχόν του τὸ νέον περιστατικόν.

— Εὐαρεστήθητε νὰ γράψητε τὰς λέξεις: Steer to the north—west ἐπ' αὐτῆς τῆς πλακός, εἶπε πρὸς τὸν νέηλυν παρουσιάζων πρὸς αὐτὸν τὴν ὄψιν τῆς πλακός ἐφ' ἧς οὐδὲν ἦτο γεγραμμένον.

Ὁ ξένος ἐχάραξε τὰς ζητηθείσας λέξεις.

— Καλῶς· ἀναγνωρίζετε ὅτι αὕτη εἶνε ἡ συνήθης γραφὴ σας; εἶπεν ὁ πλοίαρχος ἐκπλαγείς ἐκ τῆς ὁμοιότητος τῶν δύο γραφικῶν χαρακτήρων.

— Ἄλλ' ἀπὸ μὲ εἶδετε νὰ τὸ γράψω!.. Πῶς εἶνε δυνατόν νὰ ἀμφιβάλλητε;

Ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπαντήσεως ὁ πλοίαρχος ἔστρεψε τὴν πλάκα ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους καὶ ὁ ξένος ἔμεινεν ἐμβρόντητος βλέπων εἰς ἀμφοτέρω τὰ μέρη τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γραφὴν.

— Ὡνεireύθητε ὅτι ἐγράφετε εἰς αὐτὴν τὴν πλάκα; εἶπε πρὸς τὸν γράψαντα ὁ πλοίαρχος τοῦ ναυαγῆσαντος πλοίου.

— Ὅχι· τοῦλάχιστον δὲν τὸ ἐνθυμοῦμαι ποσῶς.

— Τί ἔκαμνε κατὰ τὴν μεσημβρίαν ὁ ἐπιβάτης αὐτός; ἠρώτησε τὸν συνάδελφόν του ὁ πλοίαρχος τοῦ διασώσαντος αὐτὸν πλοίου.

— Ἐπειδὴ ἦτο πολὺ κουρασμένος ὁ ἐπιβάτης περὶ οὗ ὁ λόγος ἀπεκοιμήθη βαθέως· καθόσον δὲ ἐνθυμοῦμαι συνέβη τοῦτο μικρὸν πρὸ τῆς μεσημβρίας. Μετὰ μίαν ὥραν τὸ πολὺ ἀφυπνίσθη καὶ μοι εἶπεν: «Πλοίαρχε, θὰ σωθῶμεν σήμερον!» προσέθηκε δέ: Ὡνεireύθητι ὅτι εὕρισκόμην ἐπὶ τινος πλοίου, τὸ ὑποῖον ἤρχετο εἰς βοήθειάν μας.» Περιέγραψε τὸ πλοῖον καὶ τὴν ἐξάρτυσίν του, πρὸς μεγάλην δ' ἡμῶν ἐκπλήξιν ὅτε σὰς εἶδομεν πλέοντας πρὸς ἡμᾶς ἀνεγνωρίσαμεν τὴν ἀκρίβειαν τῆς περιγραφῆς. Τέλος αὐτός ὁ ἐπιβάτης εἶπε: «Τοῦτο ἰδίως μὲ ἐκπλήττει ὅτι ὅσα βλέπω ἐδῶ μοι φαίνονται γνωστά καὶ οἰκεῖα, ἐνῷ οὐδέποτε ἦλθον.»

Ὁ βαρῶνος Δυποτέ εἰς τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ περὶ «ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ» ἀναφέρει τὸ ἐπόμενον γεγονός, δημοσιευθὲν τὸ 1814 ὑπὸ τοῦ διασήμεου Γιούγκ Στίλλιγκ, ὅστις τὸ ἔκρουσε παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου παρτηρητοῦ, τοῦ βαρῶνου Σούλτζα, κλειδούχου τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας.

Ἐπέστρεφεν εἰς τὴν κατοικίαν του ἐν ἐποχῇ θέρους περὶ τόμεσον Ἰουνίου, ὥραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπικρατεῖ ἀκόμη ἀρκετὸν φῶς ἐν Σουηδίᾳ ὥστε νὰ δύναται τις ν' ἀναγνώσῃ καὶ τοὺς πλέον μικροὺς τυπογραφικοὺς χαρακτήρας: «Ὅτε ἔφθασα, εἶπεν, εἰς τὸ κτῆμά μου, ὁ πατήρ μου ἦλθε πρὸς ὑπάν-

τησίμ μου εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κήπου· ἔφερε τὴν συνήθη ἐνδυμασίαν, ἐκράτει δὲ εἰς τὴν χεῖρα ῥάβδον, ἣν εἶχε γλύψει ὁ ἀδελφός μου. Τὸν ἐχαιρέτισα καὶ συνδιελέχθημεν ἐπὶ πολὺ ὁμοῦ. Ἐφθάσαμεν τοιοῦτοτρόπως μέχρι τῆς οἰκίας καὶ εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ θαλαμοῦ τοῦ Εἰσελθὼν εἰς αὐτὸν εὗρον τὸν πατέρα μου ἐκδε-

δυμένον ἤδη καὶ κοιμώμενον ταῦτοχρόνως δὲ ἡ ὀπτασία ἐξηφανίσθη. Μετ' ὀλίγον ὁ πατήρ μου ἀφυπνίσθη καὶ μὲ προσέβλεψε μὲ ἥθος ἐρωτηματικόν. « Φίλτατέ μου Ἐδουάρδε, μοὶ εἶπεν, ἔστω εὐλογητὸς ὁ Θεὸς διότι σὲ βλέπω σῶον καὶ ὑγιά, ἐπεὶδὴ πολὺ ἐθασανίστην ἐξ αἰτίας σου καθ' ὅπνους· μοὶ ἐφάνη ὅτι εἶχες πέσει εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ὅτι ἐκινδύνευες νὰ πνιγῇς. » Πράγματι δὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, προσέθηκεν ὁ βαρῶνος, εἶχα καταβῆ μεθ' ἐνὸς φίλου μου εἰς τὸν ποταμὸν ὅπως ἀλιεύσωμεν καραβίδας καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ παρσυρθῶ ὑπὸ τοῦ ρεύματος. Διηγέθη εἰς τὸν πατέρα μου ὅτι εἶδον τὴν σκιάν του κατὰ τὴν εἰσόδον τοῦ κτήματος καὶ ὅτι συνωμιλήσαμεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν ὁμοῦ. Μοὶ ἀπήντησεν ὅτι συνέβαινον πολλὰκις τοιαῦτα γεγονότα.

Εἰς τὰς διαφόρους ταύτας διηγήσεις περιγράφονται ὀπτασίαι αὐθόρμηται καὶ ὀπτασίαι οὕτως εἶπεν προκαλούμεναι ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ἢ ὑπὸ τῆς θελήσεως. Ἡ διανοητικὴ παρόξυνσις δύναται ἄρ' αὖ γε νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ σημείου τούτου; Οἱ συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου Phantasms of the Living, ὅπερ προανέφεραμεν, ἀπαντῶσι καταφατικῶς δι' ἐπτά παραδειγμάτων ἐπαρκῶς μεμαρτυρημένων ἐξ ὧν ἓν εἰσέτι ὑποβάλλω εἰς τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν μου. Ἰδοὺ αὐτό.

« Ὁ αἰδεσιμώτατος Κ. Γκόδφρεϋ, κατοικῶν ἐν Ἑσθόρν τῆς ἐπαρχίας Σῶσεξ, ναγνοῦς τὴν ἀφήγησιν προμεμελετημένης ὀπτασίας, τοσοῦτον ἐξεπλάγη, ὥστε ἠθέλησε καὶ αὐτὸς νὰ δοκιμάσῃ τοιοῦτό τι. Τὴν 15 Νοεμβρίου 1886 περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν τῆς ἑσπέρας προσήλωσε πᾶσαν τὴν ἔντασιν τῆς θελήσεως ἥς ἦτο ἱκανὸς ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τοῦ νὰ ἐμφανισθῇ εἰς μίαν κυρίαν φίλην του ἱσταμένος ὄρθιος παρὰ τὴν κλίνην τῆς. Ἡ προσπάθεια διήρκεσεν ὁκτὼ περίπου λεπτά, μεθ' ὃ ὁ κ. Γκόδφρεϋ ἠσθάνθη ἑαυτὸν κεκμηκότα καὶ ἀπεκοιμήθη. Τὴν ἐπαύριον ἡ κυρία ἥτις ὑπῆρχε τὸ ἀντικείμενον τοῦ πειράματος προσῆλθεν ἐξ οἰκείας βουλήσεως καὶ διηγέθη πρὸς τὸν κ. Γκόδφρεϋ ὅτι εἶδεν. Παρακληθεῖσα νὰ ἐκθέσῃ ἐγγράφως ὅ,τι ἐνθυμεῖται ἔγραψε τὰ ἐπόμενα :

« Τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἐξηγέρθη αἰφνης ἐνῶ ἐκοιμώμην μὲ τὴν αἴσθησιν ὅτι ἄποιος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνά μου. Ἦκουσα ἐπίσης θόρυβον, ἀλλ' ἐνόμισα ὅτι προήρχετο ἐκ τῶν πτηνῶν τῶν ἐντὸς τοῦ ἔξωθεν τοῦ παραθύρου εὐρισκομένου κισσοῦ. Ἦσθάνθη ἀκολούθως οἰονεῖ ἀνησυχίαν τινὰ καὶ ἀόριστον τινὰ ἐπιθυμίαν νὰ ἐξέλθω τοῦ θαλάμου καὶ νὰ καταβῶ εἰς τὸ ἰσόγειον. Τὸ αἶσθημα τοῦτο κατέστη τόσον ζωηρόν, ὥστε ἠγέρθη ἐπὶ τέλους· ἀνῆλθα κηρίον καὶ κατῆλθον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ λαβῶ κἄτι πραῦντικόν διὰ τὴν ταραχὴν μου. Ἐπανερχομένη εἰς τὸν κοιτῶνά μου εἶδον τὸν κ. Γκόδφρεϋ ὄρθιον ὑπὸ

τὸ μεγάλον παράθυρον ὑφ' οὗ φωτίζεται ἡ κλινὴ μαζ. Ἐφερε τὴν συνήθη ἐνδυμασίαν καὶ εἶχε τὴν ἑκφρασιν, ἣν παρετήρησα εἰς αὐτὸν ὁσάκις παρατηρεῖ λίαν προσεκτικῶς κἄτι. Ἰστατο ἐκεῖ ἀκίνητος, ἐνῶ ἐγὼ κρατοῦσα ὑψωμένον τὸ κηρίον τὸν παρετήρουν μετ' ἄκρας ἐκπλήξεως. Τοῦτο διήρκεσε τρία ἢ τέσσαρα δευτερόλεπτα· μεθ' ὃ, ἐνῶ ἐξηκολούθουν ν' ἀναβαίνω, ἐγένετο ἄφαντος. Δὲν ἐτρόμαξα, ἀλλ' ἤμην πολὺ τεταραγμένη καὶ δὲν ἠδυνήθην πλέον ν' ἀποκοιμηθῶ. »

Ὁ κ. Γκόδφρεϋ ἐσκέφθη εὐλόγως ὅτι τὸ πείραμα ὅπερ ἐπέχειρησεν ἤθελεν ἀποκτήσει πολὺ περισσότεραν σπουδαιότητα ἐὰν ἐπαναλαμβάνετο. Ἡ δευτέρα ἀπόπειρα ἀπέτυχεν, ἀλλ' ἡ τρίτη ἐπέτυχεν. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ γυνὴ ἐφ' ἥς ἐνήργει δὲν εἶχεν εἰδοποιηθῇ ὡς καὶ κατὰ τὴν πρώτην φοράν. « Τὴν χθεσινὴν νύκτα, ἔγραψε, 7 Δεκεμβρίου ἀνῆλθον καὶ κατεκλίθην τὴν δεκάτην ὥραν καὶ ἡμίσειαν. Μετ' ὀλίγον ἀπεκοιμήθη. Αἰφνης ἤκουσα φωνὴν λέγουσάν μοι : « Ἐξυπνήσατε ! » καὶ ἠσθάνθη χεῖρα τιθεμένη ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τῆς κεφαλῆς μου. (Ἡ πρόθεσις τοῦ κ. Γκόδφρεϋ τὴν φοράν ταύτην ἦτο νὰ τὴν κάμῃ νὰ αἰσθανθῇ τὴν παρουσίαν του διὰ τῆς φωνῆς καὶ διὰ τῆς ἀφῆς.) Πραυτὰ ἀφυπνίσθη ἐντελῶς. Ἐπεκράτει ἐντὸς τοῦ θαλάμου ἥχος περιέργος ὥσει μικροῦ μουσικοῦ ὄργανου. Ἐνταυτῷ ἠσθάνομην οἰονεῖ ψυχρὰν τινὰ πνοήν, ἥτις μὲ περιέβαλλεν· ἡ καρδίᾳ μου ἤρχισε νὰ ἀλλήλ σφοδρῶς, εἶδον δ' εὐκρινῶς μορφὴν τινὰ κεκλιμένην ἐπ' ἐμοῦ. Τὸ μόνον φωτίζον τὸν θάλαμον φῶς ἦτο τὸ φῶς λυχνίας κειμένης ἐκτὸς τοῦ θαλάμου, σχηματίζον μακρὰν φωτεινὴν γραμμὴν ἐπὶ τοῦ τοίχου ἀνωθεν τοῦ τραπέζιου τοῦ καλλυντηρίου. Ἡ γραμμὴ αὕτη ἰδιαίτερος ἐπισκοτιζέτο ὑπὸ τῆς μορφῆς Ἑστραφην ζωηρῶς, ἡ χεὶρ δὲ ἐφάνη ἐπαναπεσοῦσα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μου ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου, πλησίον μου. Ἡ μορφή ἦτο κεκλιμένη ἐπ' ἐμοῦ, ἠσθάνομην δὲ ὅτι ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς κλίνης. Εἶδον τοὺς βρυχίονας ἀναπυόμενους καθ' ὅλον τὸ διάστημα ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου. Διέκρινα τὸ σχῆμα τοῦ προσώπου, ἀλλ' ὡς ἐπισκοτιζόμενον ὑπὸ ὀμίχλης. Ἦτο περίπου ἡμίσεια ὥρα μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Τὸ φᾶσμα εἶχεν ἐλαφρῶς παραμερίσει τὸ παραπέτασμα, σήμερον ὁμῶς τὴν πρωίαν παρετήρησα ὅτι ἐκρέματο ὡς συνήθως. Οὐδεμίᾳ ἀμφιβολίᾳ ὅτι ἡ μορφή ἦτο ἡ τοῦ κ. Γκόδφρεϋ· τὸν ἀνέγνωσα ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν ὤμων καὶ ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ προσώπου. Ἐφ' ὅλον τὸ διάστημα καθ' ὃ ἔμεινεν ἐκεῖ ἐπεκράτει ρῆμα ἀέρος ψυχρὸν ἐντὸς τοῦ θαλάμου, ὡς νὰ ἦσαν ἀνοικτὰ τὰ δύο παράθυρα. »

Αὐτὰ εἶνε γεγονότα.

Ὡς ἔχουσι νῦν αἱ ἡμέτεραι γνώσεις, θὰ ἦτο τολμηρότατον νὰ ἐπιζητήσωμεν δι' αὐτῶν τὴν ἐξήγησιν των. Ἡ ψυχολογία μας δὲν προώδευσεν ἀκόμη. Εἶνε πολλὰ πράγματα τὰ ὅποια εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ παραδεχόμεθα χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ τὰ ἐξηγήσωμεν. Τὸ ν' ἀνῶμεθα ὅσα δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν θὰ ἦτο καθαρὰ παραφροσύνη. Μήπως ἐξηγεῖτο τὸ σύστημα τοῦ κόσμου πρὸ χιλίων ἐτῶν; Μήπως ἐξηγεῖται σήμερον ἡ ἔλξις; Ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη βαδίζει καὶ ἡ πρόοδος ἔσται ἀτελεύτητος.

Μήπως γινώσκωμεν ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν ἀνθρωπίνων ἠθικῶν δυνάμεων; Περί τοῦ ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τῇ φύσει δυνάμεις εἰσέτι ἄγνωστοι, ὡς ἦτο ἐπὶ παραδείγματι ὁ ἤλεκτρισμὸς πρὸ ἐνὸς αἰῶνος καὶ ἑλαττον, περί τοῦ ὅτι ὑπάρχουσιν εἰς τὸ σύμπαν ἕτερα ὄντα πεπρωμένα δι' ἄλλων αἰσθήσεων καὶ δι' ἄλλων ψυχικῶν δυνάμεων, ὁ φιλόσοφος οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν δύναται ν' ἀμφιβάλλῃ. Ἀλλὰ μήπως αὐτὸς ὁ ἐπίγειος ἄνθρωπος μᾶς εἶνε καθ' ὁλοκληρίαν γνωστός; Δὲν φαίνεται.

Ἔσται συνέχεια

[Μετάφρασις Χ.]

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΣ

Ὡς μικρὸν δεῖγμα τῆς γλαφυρότητος καὶ σαφηνείας μεθ' ὧν ἐκφράζεται ἐν τοῖς οἰκονομολογικοῖς συγγραμμασιν αὐτοῦ ὁ αἰδιδμος Ι. Σούτσος, καθιστῶν τερπνὰ καὶ ἐπαγωγὰ αὐτὰ τὰ κατ' ἐπίφρασιν ξηρότατα θέματα δημοσιεύομεν τὸ κατωτέρω κεφάλαιον ληφθὲν ἐκ τοῦ 6' τόμου τῆς « Πλουτολογίας » αὐτοῦ. Σ. τ. Δ.

Ἡ ΤΡΟΦΗ ΚΑΙ Ὁ ΠΛΟΥΤΟΣ

.... Τὸ εἶδος τῆς τροφῆς οὐ μικρὰν ἔχει ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς διανομῆς τοῦ πλοῦτου καὶ ἐπομένως ἐπὶ τῆς ὅλης καταστάσεως τῆς κοινωνίας.

Τὸ δὲ εἶδος τῆς τροφῆς κατὰ τόπους διαφέρει. Ὅσῳ προχωροῦμεν πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς τὰ κατεψυγμένα κλίματα, τόσῳ μᾶλλον συναισθανόμεθα τὴν χρεῖαν τροφῆς στερεωτέρας, περιεχούσης ἀφρονώτερα στοιχεῖα ἀνθρακοῦχα· καθότι ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτῶν καὶ τοῦ ξυγόνου τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ αἵρος, ὅπερ ἐν ψυχροτέρῳ καὶ συνεσταλμένῳ ἀτμοσφαίρῳ ἀφρονώτερον εἰσπνέομεν, παράγεται ἐσωτερικὴ τις καύσις, ἥς ἄνευ ἤθελον ἀποναρκωθῇ αἱ δυνάμεις τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων. Ἐνεκα τούτου, ἡ κυρία τροφή τῶν κατοίκων τῶν βορειοτάτων, τῶν κατεψυγμένων χωρῶν εἶνε τὸ ἔλαιον καὶ τὸ λίπος τῆς φαλαίνης, τὸ αἶμα καὶ ἡ δορὰ τῆς φώκης, ὧν ἡ χρῆσις ἤθελον ἀποδῇ θανατηφόρος εἰς τοὺς κατοίκους τῶν νοτίων χωρῶν. Τούναντίον δέ, παρὰ τῇ μεσοτροπικῇ ζώνῃ, ἡ τροφή τῶν ἀνθρώπων συνίσταται κυρίως εἰς ὀρύζιον, εἰς καρποὺς παντὸς εἶδους, εἰς ὅσπρια, ἅτινα περιέχουσι 12 ο|ο ἀνθρακοῦχων οὐσιῶν, ἐνῶ τὰ ἔλαια καὶ τὸ λίπος περιέχουσιν 60—80 ο|ο.

Ἀλλ' αἱ μὲν ζωϊκαὶ οὐσίαι, δι' ὧν τρέφονται οἱ κάτοικοι τῶν εὐκρασετέρων καὶ ψυχροτέρων χωρῶν, δυσκόλως καὶ ἐπιπνῶως, πολλάκις δὲ καὶ μετ' οὐ μικρῶν κινδύνων ἀποκτώνται· αἱ δὲ φυτικά, μὲ τὰς

ὁποίας τρέφονται οἱ νότιοι λαοί, καὶ εὐχερέστερον καὶ μετ' ἐλάσσονος δαπάνης ἀποκτώνται. Ἐπομένως εἰς τὰς νοτίους χώρας, ἔνεκα τῆς εὐχεροῦς ἀποκτήσεως τῶν τροφίμων καὶ τῶν ὀλίγων βιωτικῶν ἀναγκῶν, ἡ μὲν παραγωγικὴ δραστηριότης ἀμβλύνεται, καθότι ὁ ἄνθρωπος ὅστις εἶνε ὁ αὐτοῦργος τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ εὐημερίας, διὰ μικρὰς καὶ ἀμελοῦς ἐργασίας συντηρεῖται, ὁ δὲ πληθυσμὸς ἀπολύτως αὐξάνει. Ἐνεκα δὲ τῆς πολυανθρωπίας, ἡ ἐργασία ὀλίγον τιμᾶται, ἡ ἀξία τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων ἐλαττοῦται καὶ ἡ μεγάλη ὁμάς τῶν ἔθνους, ὁ ἀποχειροβόλιτος πληθυσμὸς διατελεῖ ἐν ταπεινῇ καταστάσει· ἡ δὲ ἀνισότης τῶν κοινωνικῶν τάξεων, ἥτοι ἡ εἰς βίους διαίρεσις καὶ αἱ περὶ ἀνισογονίας τερατώδεις προλήψεις, αἱ ἐκ τῆς κατακτήσεως προκύψασαι καὶ αἱ ὑπὸ ἀμετατρέπτων θρησκευτικῶν δογμάτων ἐπισφραγισθεῖσαι, ἀνάλλοίωτοι διαμένουσι καὶ διαιωνίζονται, ὡς τοῦτο συνέβη ἐν Ἀσίᾳ καὶ ἐν Ἀφρικῇ. Α. χ. οἱ κάτοικοι τῆς Ἰνδικῆς εἰσιν ἐν γένει χαῦνοι καὶ ῥάθυμοι, καθότι ἐλαχίστας ἔχοντες χρεῖας διὰ μικρὰς ἐργασίας ἀποκτῶσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, ἔνεκα μάλιστα τῆς εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς καὶ τοῦ εἶδους τῆς τροφῆς των. Λέγω δὲ τοῦ εἶδους τῆς τροφῆς των, καθότι ἀνέκαθεν τὸ ὀρύζιον ὑπῆρξεν ἡ κυρία τροφή τῶν λαῶν ἐκείνων. Τὸ ὀρύζιον ὑπῆρξεν, ὡς παρατηρεῖ ὁ Buckle, ἡ τροφή καὶ τῶν θεῶν τῆς Ἰνδικῆς καὶ αὐτοῦ τοῦ Βισνοῦ (κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Μενού), τοῦ δὲ ὀρυζίου ἡ σπορὰ παράγει 80 ἀντὶ 1. Ἐν δὲ τῇ νοτίῳ Ἰνδικῇ, τὸ ῥαγκὶ καὶ ἐν πολλαῖς ἀνίτης πόλεσιν, ἡ κέγχρος εἶνε ἡ συνήθης τροφή τοῦ λαοῦ. Ὡς βεβαιούσι δὲ οἱ περιηγηταί, δύο ἐστιάσεις ἐκ κέγχρου δὲν ἀρξίζουσι πλέον τῶν 5 λεπτῶν. Ἐνῶ δὲ ὁ λαός, ἥτοι οἱ Σούθραι, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὰ 3/4 τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ, διάγουσιν ἐν ἐσχάτῃ πενίᾳ, αἱ ἀνώτεραι τάξεις σχετικῶς εὐποροῦσι, καθότι ὁ τόκος τῶν κεφαλαίων κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Μενού (900 π. Χ.) ὥρισθη εἰς 15—60%. Προσέτι δέ, ἐνῶ ἐν μὲν τῇ Ἀγγλίᾳ, τὸ μίσθωμα τῶν γαιῶν λογίζεται κατὰ μέσον ὅρον τὸ 1/4 τῆς ἀκαθαρίστου προσόδου, ἐν δὲ τῇ Γαλλίᾳ τὸ 1/3, ἐν τῇ Ἰνδικῇ ἀναδιβάσσεται μέχρι τοῦ 1/2.

Ἀλλ' ἡ χρονία αὕτη ἀνισότης τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως συνεπάγεται καὶ τὴν συγκέντρωσιν τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας εἰς χεῖρας τῶν εὐπορωτέρων καὶ τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ὑπεροχὴν· ὁ δὲ λαός δυσκόλως δύναται νὰ ἀνορθωθῇ καὶ νὰ διαρρήξῃ τὰς ἀλύσεις, ἃς ἐπέβαλον αὐτῷ ἡ κατὰ κτησις καὶ αἱ θρησκευτικαὶ προλήψεις.

Τὰ αὐτὰ ὡς ἐγγίστα συμβεβηκότα μὲ τὴν Ἰνδικὴν παρουσιάζει ἡμῖν καὶ ἡ Αἴγυπτος, μὲ μόνον τὴν διαφορὰν ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς εὐφορωτάτης ταύτης χώρας, οἵτινες ἐτρέφοντο ἄλλοτε μὲ λωτὸν καθ' ἃ μαρτυρεῖ ὁ Ἡρόδοτος λέγοντας: « Ἐπεὶ ἀνὰ πλήρη γέννηται ὁ ποταμὸς, καὶ τὰ πεδία πελαγίστη, φύεται ἐν τῷ ὕδατι κρίνεα πολλά, τὰ Αἰγύπτιοι καλέουσι λωτόν. Ταῦτα ἐπὶ ἀνδρείωσιν, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον καὶ ἔπειτα ἐν τῷ ἐκ τοῦ μέσου τοῦ λωτοῦ τῇ μήκωνι ἔδον ἔμπερές, πτίσαντες ποιεῦνται ἕξ αὐτοῦ ὅπουτος ἄρτους πυρί »· σήμερον τρέφονται κυρίως ἐκ τοῦ καρποῦ τῶν φοινίκων, καὶ ἐκ τοῦ δουρά, ὅπερ ἀποδίδει ἀνθ' ἐνὸς 240, ἐνῶ ὁ σίτος ἀποδίδει 6, 8 ἢ 10 ἀνθ' ἐνὸς. Ἐ-